

Kun. J. Gylys MIC

PO KRYŽIAUS Ž E N K L U

„O sveikas, Kryžiau! Kryžiau, seniai ieškotas ir karštai numylėtas, Kryžiau, pašvęstas Viešpaties Jėzaus Kristaus kūnu ir krauju“!...

(Šv. Andriejus).

„Ant mano stalo kryžius ir plunksna prie šalies — tai mano pasididžiavimas! Ir kai aš numirsiu, tai, po paskutinių maldų, ant mano kapo pastatykite kryžių; ir, jeigu dar statysite akmenis paminklą, — iškalkite jame parašą: „PIRMIAU TIKĖJAU, DABAR — REGIU!“.

(Veuillot'as, katalikų francūzų žurnalistas).

1. TAI BUVO JO PATIES KRYŽIUS!..

„Kas neneša savo kryžiaus ir nei-
 na paskui mane, — negali būti mano
 mokinys“ (Mt. 10. 38).

Vasaros popiečio saulės spinduliai dar visu savo karštumu spirgino nuo šilumos apalpusį žemės paviršių, kai duobėtu ir kalnuotu keliu ėjo vienas pavargęs ir suprakaitavęs keleivis, sunkiai nešdamas savo gyvenimo kryžių.

Vienoj kalno pakriaušėj jis nuilsęs sustojo, sunkiai alsuodamas, perbraukė pavargusia ranka per prakaituotą kaktą ir giliai atsiduso: „Ai, koks sunkus mano gyvenimo kryžius!.. Viešpatie Dieve, juk Tu esi mano gerasis Tėvas, juk Tu be galo geras ir gailestingas! Tat, kodėl taip baisiai vargini mane, suteikdamas man nešti tokį sunkų kryžių?!.. Argi jau negalėtum man jį pakeisti lengvesniu?!.. — sumurmėjo nepatenkintas. Ir kadangi buvo labai pavargęs, tai vėjelėje atsisėdo ir tuoj užmigo...

Sapne vargšas keleivis mato prieš save dideliausią urvą ir jam apsiroškusi Viešpa-

tį Jėzų su savo sunkiu kryžiumi. Viešpats į jį kreipiasi:

— Žiūrėk, štai tame urve guli sukrauti visi gyvenimo kryžiai, per kuriuos mano gailestingumas atidaro daugus vartus visiems tiems, kurie juos kantriai neša. Girdėjau, kad tu manęs prašei pakeisti savo kryžių tau tinkamesniu. Todėl, štai, palik čia savo kryžių ties šita vieta ir eikš drauge į urvą, pasirinkti sau tinkamesnį.

Keleivis net pradžiugo iš tokio Viešpaties pakvietimo ir be žodžių lūpose drauge paskui Jėzų nusekė į urvo gilumą. Įėjęs vidun, net nustebo, nes nesitikėjo išvysti tokias didelias krūvų krūvas visokių kryžių; bet drauge apsidžiaugė: juk iš tokios daugybės jis dabar tikrai išsirinks sau tinkamiausią. Ir todėl pradėjo į atskiras krūvas kryžių atydžiai stebėti.

Čia gulėjo ištisos krūvos didelių sąžinės graužimo kryžių, čia vėl krūvos pavydo, nedėkingumo nemažų kryžių, čia ištisos eilės šeimyninių nesantaikų kryžių, o čia vėl: skausmų, ligos, įvairių paliegimų,... klastos, šmeižtų garbės įžeidimų, teisingumo įžeidimų kryžių... O tenai vėl ištisos eilė neturto, bado, nedateklių ir ekonominio krizio kryžiai... Perleido juos visus pakeleivis akimis; vieną, kitą ir labiau patin-

kamų pakilojo, — bet vis netinkami, vis per sunkūs...

Pagaliau, nebesuradęs sau tinkamo, su abejone kreipiasi į stovintį čia pat Viešpatį:

— Viešpatie, argi būtinai aš turiu išsirinkti sau kryžių! Argi be jo nebūtų galima apseiti?

— Kas neneša savo kryžiaus ir neseka manim, negali būti mano mokinyš, — išgirdo atsakymą.

— Suprantu, — nusiminusiu veidu sumurmėjo ir vėl pradėjo akimis leisti iš eilės krūvas kryžių, ieškodamas, gal kur atras sau tinkamesnį ir lengvesnį. Bet juo artėjo prie galo, juo viltis surasti tinkamesnį mažėjo. Pagaliau priėjęs prie paskutinio ir jį pakylodamas, nuleido galvą iš nusiminimo, — ištiesų nėra jam tinkamo kryžiaus. Kas dabar bus?!..

— Pažvelk dar šičia, išgirdo užsimastęs keleivis užpakalyje malonų Jėzaus balsą. Ir atsigrįžęs atgal, ant žemės pamatė dar gulintį vieną kryžių. Ir vos tik pažvelgė, kryžius ir savo išvaizda ir sunkumu jam iš pirmo žvilgsnio patiko.

— Šitą, turbūt, pakelsiu, — sušuko prašvitusiu veidu ir paėmęs rankosna pakylodamas gulėjusį kryžių. Ir ištiesų jis buvo žymiai lengvesnis, palyginus su kitais!

— Šis, bene bus iš visų tinkamiausias,
— sušuko, pagaliau apsidžiaugęs. — Vieš-
patie, ar leisi man jį pasiimti?

— Imk, — maloniai šypsodamas, atsa-
kė jam Jėzus.

Čia pakeleivis, ištiesė rankas, užsidėti
ant pečių kryžių, bet staiga išsigandęs ir
nustebęs sušuko: čia tai buvo jo paties kry-
žius, kurį jam Dievo Apvaizda buvo pa-
skyrus nešti ir kurio dėl jo sunkumo ir iki-
rumo jis jau buvo pasiryžęs nusikratyti...

Šiuo nustebimo momentu pakeleivis iš
miego pabudo ir prasiblaivė... Saulė buvo
jau žymiai pasvirusi iš pietų pusės ir oras
buvo jau ne taip karštas... Per šias poilsio
valandas jis jautėsi sustiprėjęs ir kūnu ir
dvasia... Galės tęsti savo kelionę toliau.

Dar kartą mintimi grįždamas ir pergali-
vodamas ką tik sapnuotąjį vaizdą, pagaliau
įsitikino, kad tik jo paties kryžius yra jam
tinkamiausias ir lengviausias, nes jis yra
Dievo Apvaizdos nuostabiai tiksliai pritaik-
intas jo asmens luomui ir pareigoms. Tad
ruošdamasis tolimesnei kelionei, pa-
iryo su dėkingumu apkabinti savo turimąjį kry-
žių ir daugiau ant Dievo Apvaizdos jau ne-
burnoti, nes tolimesnis burnojimas po šito-
kio per sapną regėto apšvietimo, būtų ne-
tik kad neišmintingas, bet net ir nuodėmin-
gas (plg. K. Pėd. I., 623§).

2. IR TAVO GYVENIMO KELY JIS YRA NUOLATINIS PALYDOVAS

„Ave, Crux pretiosa!“...

(Šv. Andriejus).

Taip, kryžius yra ir tavo nuolatinis palydovas. Jis tave seka pėda į pėdą. Tavęs niekada neapleidžia ir neatsilieka nuo tavęs ne per vieną žingsnį. Jis seka tave nuo lopšio iki karsto! Kad taip ištiesų yra, lengvai galima įsitikinti, kad ir iš šių pavyzdžių:

1) Vos tavo motina tave pagimdė, vos pirmutinį tavo verksmą išgirdo šis pasaulis, kaip šit, tos pačios tavo gimdytojos, ar pribuvėjos ranka tave pirmą kartą palaimino kryžiumi: „Vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios!“...

2) Tavo pirmoji gyvenime malda rūpestingosios tavo motinos, ar auklės pastangomis irgi buvo pradėta nuo kryžiaus: tavo paties (pačios) rankele laimino tave Kryžius?..

2) Tave pirmą kartą nunešus į bažnyčią, tavo antroji Motina, Katalikų Bažnyčia, tave krikštijančio kunigo asmenyje irgi laimino tave kryžiumi; vadinasi pirmasis Bažnyčios tau suteiktas patarnavimas, Krik-

što Sakramentas, buvo tau suteiktas, tik liejant tau ant galvutės vandenį kryžiumi...

3) Tavo pirmoji gyvenime malda, rūpestingosios tavo motinos, ar auklės pastangomis, irgi buvo pradėta nuo kryžiaus: tavo paties (pačios) rankele laimino tave Kryžiumi...

4) Tave pirmąjį kartą paliausuojoant nuo nuodėmių prie klausyklos ir vėl atgaunant per Krikštą prarastąją Dievo malonę, vėl laimino tave Kryžius. Vadinasi, tik per Kryžiaus palaiminimą atgavai šią prarastąją Dievo malonę! Gili mintis!..

5) Pirmą kartą į tavo nuskaistintą prie klausyklos širdelę įžengė Jėzus, bet tik per Kryžių, vadinasi, visų pirma tave palaiminęs (kunigo rankomis!) kryžiaus ženklu...

6) Tau teikiant Sutvirtinimo (arba kareiviavimo luomo!) Sakramentą, Vyskupas tavo kaktą tepė ir savo ranka tave laimino tik kryžiumi...

7) Tau teikiant tavo luominį (Moterystės, ar Kunigystės) Sakramentą, tave į tas pareigas lydėjo ir laimino Kryžius...

8) Kiekvieną išauštančią dieną, kiekvieną tavo maldą, kiekvieną svarbesnį darbą, ar ilgesnę kelionę pradedant, — tave palydi ir palaimina Kryžius...

9) Tavo kambarėlio tyloje, kada, rodos,

niekas tavęs neseka ir nemato, — tylomis į tave žiūri ir tavo kiekvieną žingsnį ir žvilgsnį seka Nukryžiuotojo žvilgsnis.

10) Tavo sunkesnėse gyvenimo valandėlėse, ar skausmuose suraminančiai tave paguodžia nuo tavo kambario sienos, arba bažnyčioje nuo altoriaus žvelgiąs Nukryžiuotojo žvilgsnis. Ir tose skausmų, bei liūdesio valandėlėse, kada, rodos, visi tave apleidžia, — nuo Kryžiaus žvelgiąs žvilgsnis ir tada tavęs vieno nepalieka, ir tada neapleidžia. Priešingai, tuo kartu jis darosi tau lyg daug artimesnis, nes ir skausmingas tavo žvilgsnis dažnai ieško Nukryžiuotojo žvilgsnio draugystės ir artimumo...

11) Prie sunkios ligos lovos, ar prie mirties patalo, Paskutinio Patepimo Sakramentą, kaip ir visas kitas Dievo malones tu gauni tik tarpininkaujant Kryžiui...

12) Tau merdint ir pagaliau mirštant į tavo stingstančias rankas yra įduodamas kryžius ir Nukryžiuotojo marštančių akių žvilgsnis žvelgiąs į tavo begestančios gyvybės akis, tau labai daug pasako..

13) Tavo sustingusį lavoną iš mirties aplankytų namų į bažnyčią nulydi ir ties jos durimis vėl pasitikęs priima ir į jos vidų atlydi ištikimas tavo viso gyvenimo palydovas kryžius...

14) Į amžino poilsio vietą, į kapus, vėl tau vadovauja ir tave palydi kryžius.

15) Ant tavo apžėlusio kapo, kurį ilgainiui visi apleido ir užmiršo, liudi palinkęs ištikimasis tavo gyvenimo dienų palydovas kryžius. Nors ir visi tave paliko, apleido ir užmiršo, — jis vienas tave iki šiol neužmiršta ir neapleidžia. Nors ir jis pats nemažiau kerpėmis ir sąmanomis apžėles, kaip ir tas kapas, prie kurio jis palinkęs liūdi, bet vis vien jis tavo žmogystės likučių neapleidžia; ir su tokiu uolumu jis tave tenai saugo, su koku lydėjo per visą gana ilgą tavo gyvenimą...

Taip, šios mintys rodo, kad kryžius, kasdieninis kryžius, ištiesų yra tavo nepamiltas, nesuprastas (ir dažnai net nemėgiamas!), bet jis yra tavo gyvenimo nuolatinis ir ištikimiausias palydovas — draugas. Jis yra ir tavo didžiausias geradaris, nes jis ištikimai, tartum tavo antrasis Angelas Sargas, lydėjo tave nuo lopšio, ligi karsto per visą ilgą tavo gyvenimą, ir tik per jo tarpininkavimą, per jo laiminimus tu tiek daug per gyvenimą apturėjai malonių laimės valandėlių, paguodos ir palaimos...

Taip, kryžius tavo gyvenime ištiesų yra nesuprastas, nepamiltas, bet labai brangus draugas. Ir tau jį Kristus rekomenduoja

nešti, kantriai nešti. Tai vienas iš išmintingiausių bus man įsakymų ir patarimų!..

3. TAVO GYVENIMO DRAMA BAŽNYČIOJE ANT SIENŲ!..

Netik tavo tikyba, netik gausi Bažnyčios li'urgika tau įtikinamai kalba, kad kryžius iš'iesų yra tavo likimo neatskiriamas palydovas, bet ir bažnyčiose Kristaus kančios paveikslai iš kiekvienos stoties tau šią tiesą nesugriaunamai paliūdijs.

Ir ištiesų, iš visų keturiolika Jėzaus Kryžiaus gyvenimo stočių yra aiškiai, lyg ko kiam kino ekrane atvaizduota tavo paties gyvenimo drama, ir tu pats kiekvieną sek madienį gali tos savo paties dramos būti žiūrovu...

Štai, ką į tave kalba be žodžių kiekviena Kristaus Kryžiaus kelių stotis:

1) I-ji Stotis: V. Jėzus pasmerkiamas kančioms. Tu šią savo kryžiaus stotį turėjai, kada žmonių liežuviai tavo vardą garbė, ar luomą teršė. Taip, tada buvo pirmoji tavo gyvenimo kryžiaus stotis,

2) II-ji Stotis: V. Jėzus su noru ima ant savo pečių kryžiaus našta. Šita stotis tavo gyvenime pasikartojo, kad tu pats, anleis-

damas tėvų namus, su noru pasirinkai savo kietą pašaukimo (moterystės, vienuolyno, ar kunigystės) luomą. Ta tavo gyvenimo stotis prasidėjo nuo tavo vestuvių, primicijų, ar įvilktuvių. Tai antroji tavo gyvenimo kryžiaus stotis. Tu ją vaizdžiai matai II-je Jėzaus Kryžiaus Kelių stotyje, kaip kokioje filmoje. Ir ji tau daug pasako!..

3) III-ji Stotis: V. Jėzus pirmą kartą po kryžiaus našta parpuola. Šis vaizdas atvaizduoja tavo pirmutinę sunkią nuodėmę, savo gyvenimo luomą pasirinkus. Pirmutinė sunki nuodėmė tau tiek pat dvasinio skausmo ir neramumų sąžinei suteikė, kiek ir šis Jėzaus skausmingas parpuolimas. Bet, kaip Jėzus po šito parpuolimo prisikėlė ir toliau savo užsidėtąją pareigą ėjo, taip ir tavo ši stotis pamoko: belieka tau iš nuodėmės keltis ir toliau savo laisvai užsidėtojo luomo pareigas eiti, su tokiu pat pasiryžimu, ir dvasios pakilimu, kaip ir pat pradžioje, kada „su noru tu pasiėmei savo kryžiu“... — Štai, ką tau kalba tavo gyvenimo trečioji stotis!..

4) IV-ji Stotis: Jėzus pasiguodžia savo Motinai. Ši stotis vaizduoja tavo pasiskundimą savo motinai, tėvui, ištikimam draugui... Bet ir jie, kaip Marija tau nieko negalėjo padėti, ir palengvinti tavo luomo pa-

reigas einant. Tas reikalavimas pas artimuosius paguodos ir užuojautos tai buvo ketvirtoji tavo kryžiaus stotis...

5) V-ji Stotis: Kirinietis padeda kryžių nešti. Tavo sunkaus gyvenimo kryžiaus Kirinietis tai yra tavo nuodėmklausa, tai ištikimas draugas, tai slaugytoja prie tavo ligos patalo. Ir jie, kaip Kirinietis iš tavęs tos kryžiaus naštos neatima, tik tau tą naš-tą palengvina...

6) VI-ji Stotis: Veronika patarnauja Jėzui. Tavo gyvenimo Veronika — tai visi meilės ir pagelbos darbai, atlikti iš artimo meilės šeštoje tavo gyvenimo kryžiaus stotyje. Ir tau toji suteikta pagalba atnešė tiek paguodos, kaip ir kad Veronikos patarnavimas Kristui...

7) VII-ji Stotis: Antrasis Jėzaus parpuolimas — tai tavo atkritimas į tas pačias jau seniau apgailėtas ir atleistas nuodėmes. Jos irgi sudaro tau skaudžių dvasinių kančių ir neramumų, kaip ir šis Kristaus parpuolimas Jam pačiam. Tačiau ir tas tavo pasikartojęs suklupimas savo luomo pareigose teneatima tau drąsos ir pasitikėjimo: sekdamas tos stoties Kristaus pavyzdžiu, kelkis iš nuodėmės stovio ir vėl savo kryžiaus pareigas eik toliau...

8) VIII-ji Stotis: V. Jėzus guodžia ver-

kenčias moteris. Moterų ašaros dėl Jeruzalės vaikų tavo gyvenime vaizduoja tavo rūpesčius ir kentėjimus dėl savo kūno, ar dvasios vaikų gerovės... Tu šitos savo kryžiaus stoties neišvengsi, kaip ir pats Kristus... Ji tavo gyvenime jau kartojosi, ar dar kartosis... Tai ir bus tavo aštuntoji gyvenimo kryžiaus stotis.

9) IX-ji Stotis: Trečiasis puolimas. — Tai tavo priemirtinis nusidėjimas, paskutinė nuodėmė kryžiaus kančia prieš mirtį. Reikia melsti Dievo ištvermės malonės, kad ir ši paskutinį kartą per Atgailos Sakramentą prisikeltum...

10) X-ji Stotis: V. Jėzų išvelka iš rūbų. Ši stotis tau primena tavo paties priešmirtinį apleidimą. Visko Jėzus neteko... tik vienas kryžius Jam liko, kuris Jį priglaudė. Taip ir tavo šioje dešimtoje stotyje visi turtai ir draugai tave apleis, tik vien skausmas ir mirties kryžius tave neapleis ir draugiškai priglaus...

11) XI-ji Stotis: Išganytojas prikalamas prie kryžiaus atatinkamai atvaizduoja tavo paties prikalimą prie lovos, ilgos ligos metu, sunkiais įkiriais skausmais, arba trimis apžadų vinimis, jeigu esi vienuolis (ė)! kurie tave paliaus kankinę, tik tau mirus...

12) XII-ji Stotis: „Tėve, į Tavo rankas

506.

atiduodu savo dvasią!" — tai pavyzdinė stotis, su kokia dvasios nuotaika tau reikės mirti... Vyriausias tavo rūpestis toje stotyje turi būti, kad tavo siela nepatektų į rankas velniui, tik tikrajam Savininkui — Dievui Tėvui...

13) XIII Stotis: Kristaus nuėmimas nuo Kryžiaus. Nuo gyvenimo kryžiaus pasiliuososi tik tada, kada tavo siela pateks stačiai į Dievo Motinos rankas, kaip ir Kristaus nukankintas kūnas...

14) XIV-ji Stotis: Jėzaus palaidojimas ir pomirtinė ramybė. Tavo pomirtinė ramybė bus nuo pragaro ir nuo skaistyklos kančių, jeigu ištikimai ir taip kantriai, kaip Kristus per visą savo gyvenimą neši savo kryžių...

Taigi Kristaus Kryžiaus Keliai yra ne vien malda, ne vien apmąstymas Jėzaus perkentėtų kančių, bet drauge yra ir reali tavo gyvenimo kančių drama, kurioje, kaip kokioje filmoje kiekvieną sekmadienį gali įžiūrėti ir stebėti savo gyvenimą...

Ir iš šios bažnyčios sienose esančios filmos matai ir gali išskaityti, kad vis vien, ar tu nori, ar nenori, — kryžius vis vien yra tavo gyvenimo nuolatinis palydovas ir nuo tavo likimo neatskiriamas draugas...

Taigi yra išmintingiausia susitaikinti su savo likimu: su noru apkabinti savo nepa-

žintą gyvenimo draugą — Kryžių ir su juo žengti ligi savo gyvenimo Kalvarijos kalno viršūnės...

4. TIKRIAUSIAS TAVO DRAUGAS... (Epilogas)

Vienoje Prancūzijos parapijoje, po didelių ir pavykusių misijų, šeimų galvoms buvo dalinami su gausiais atlaidais misijų kryžiai (mat, po prancūzų revoliucinės audros daug kur šeimynose kryžiai buvo išnykę!). Bebaigiant dalinti kryželius prie misijonieriaus prisiartino vienas nedrąsus ir nuskurdęs piemenukas, kuris irgi paprašė kryžiaus.

Misijonierius kaž kodėl jam kryžiaus pašykštėjo ir paklausė:

— Tu esi toks mažas, tu neturi šeimos, tai kam tau kryžius? Gal turi namus, ir tėvus namuose?

— Aš namų neturiu, — aš našlaitis, — nedrąsiai jam atsakė berniukas.

— Tai gal turi atskirą kambariuką? — misijonierius suminkštėjo.

— Ne, neturiu. Aš gyvenu arklydėse.

— Tai kam tau reikia kryžiaus?! Ir kur tu jį pagaliau pakabinsi!

— Aš jį padėsiu į dėžutę, kurią turiu su savimi prie...



— Tai kam jis tau tenai pagaliau reikalingas?

— Aš esu pasaulyje vienas. Aš neturiu nė vieno čia pažįstamo draugo. O aš labai norėčiau turėti gerą draugą. Taigi, aš noriu kryžiaus, nes gal Kristus panorės būti mano Draugu.

Toks nuoširdus ir atviras berniuko prisipažinimas ir toks gyvo tikėjimo pareiškimas sugraudino iki sielos gelmių netik patį misijonierių, bet ir aplink stovintiems ne vieną ašarą iš akių išspaudė...

Misijonierius davė jam gražų naują kryželį, o laimingai nušvitęs berniukas pirmiau jį prispaudė prie lūpų, o paskiau prie krūtinės ir visas linksmi nusiteikęs bėgte nubėgo namo...

Taip! Nukryžiuotasis nori būti ir tavo Draugu, ir Jis tikrai juo bus, jeigu tik tu jo kančios įrankį pamils.

Taip! Pažink, — pamils!

NIHIL OBSTAT — Sac. Iustinus Novickas MIC.

Marijampolė, 1940. II. 8.

IMPRIMATUR — Nr. 499. Vilkaviškis, 1940. II.

12. † M. Reinys, Episcopus Coadiutor.

IŠLEIDO — Marijonai, leidinio nr. 286.

SPAUSDINO — Marijonų spaustuvė Marijampolėje 1940 m.